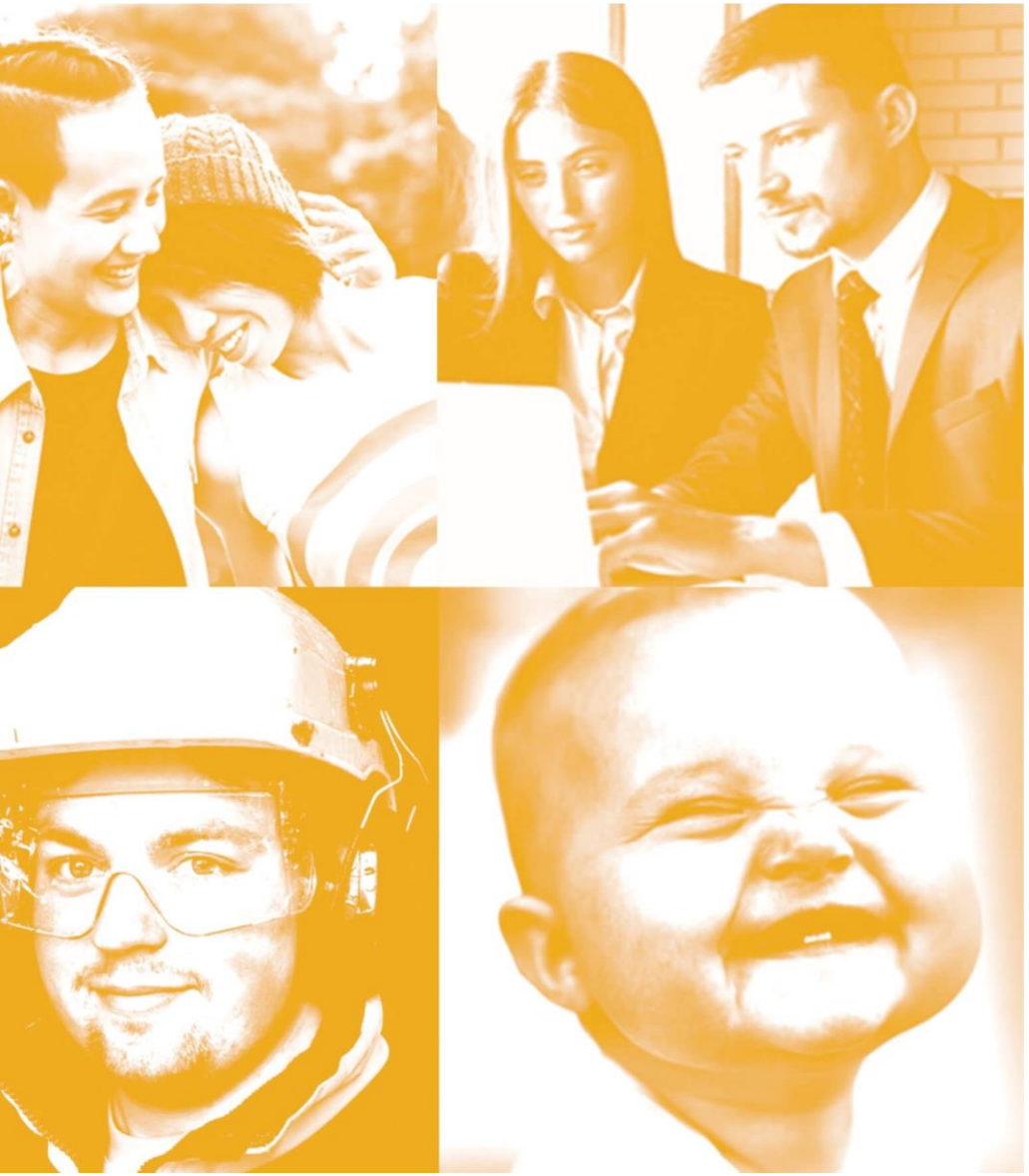

TAE 2022

Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33 5 *Kunta- ja terveysjaosto 5.10.2021*

HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 talousarvioksi

Susanna Grimm-Vikman
Neuvotteleva virkamies

4.10.2021

Yleistä

- Pääluokan loppusumma 15,9 mrd. euroa
  - noin 24,5 % valtion budjetista
  - 1,9 mrd. euroa vähemmän kuin 2021 varsinainen talousarvio
- Lasku johtuu pääosin kertaluonteisista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän koronakorvauksista sekä tarvearvion muutoksista
- Kaikki koronaan liittyvät välittömät kustannukset katetaan täysimääräisesti kehyksen ulkopuolisina menoina vuosina 2021–2023.
- Tällaiset koronastrategian mukaiset kustannukset korvataan edelleen täysimääräisesti niin kauan kuin tautitilanne ja koronastrategian toimeenpano sitä edellyttävät.

Keskeistä

- Sosiaali- ja terveyspalveluja kehitetään
- Toimeenpannaan Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman ohjelmaa (RRF)
- Työttömyysturvaa uudistetaan ottamalla käyttöön Pohjoismainen työvoimapalveluiden malli (TEM).
- Perhevapaita ja perhe-eläkettä uudistetaan,

Kuntien sosiaali- ja terveyspalvelut pl 33

Sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen esitetään 132,8 miljoonaa euroa, joka on 4,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021

- Lisäyksestä 3,0 miljoonaa euroa aiheutuu toimiva kuntoutus sosiaali- ja terveydenhuollosta -hankkeesta.
- Kehittämishankkeet kohdentuvat muun muassa tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistukseen ja sote-keskusten voimaantuloon palvelurakennetta kehittämällä. Toimenpiteitä ovat mm.:
    - peruspalveluiden saatavuuden turvaaminen muun muassa hoito- ja palveluvelkaa purkamalla sekä sovittamalla yhteen asiakkaan polkua sosiaalipalveluiden ja terveyspalveluiden välillä,
    - ikäihmisten hoidon ja hoivan parantaminen kehittämällä omaishoitoa ja kotihoitoa sekä laatimalla poikkihallinnollinen ikäohjelma,
    - kansallisen, poikkihallinnollisen mielenterveysstrategian valmisteluun.

Lapsi- ja perhepalveluiden kehittämiseen suunnataan 20,0 milj. euroa

Päihteitä käyttävien äitien palveluihin on varattu 3,0 miljoonaa euroa

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmisteluun VM:n pääluokan momentille 175,3 milj. euroa, josta 170 milj. euroa Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän ICT-kustannuksiin.

Suomen kestävän kasvun ohjelma

- EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitusta yhteensä 134 milj. euroa STM:n pääluokkaan, josta
  - 125 milj. euroa kohdennetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamisen ja kustannusvaikuttavuuden (pilari4) investointeihin, joiden tavoitteena on mm:
    - purkaa koronavirustilanteen aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa
    - nopeuttaa hoitoon pääsyä pysyvästi koko maassa uudistamalla toimintamalleja ja ottamalla käyttöön uusia digitaalisia palveluja
    - edistää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toteutumista
    - tuoda palvelut kaikkien saataville sekä uudistaa niitä kustannusvaikuttavasti ja ihmislähtöisesti.
  - 9 milj. euroa mielenterveyttä ja työkykyä vahvistaviin toimiin.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus

Yhteensä vajaa 8 mrd. euroa, joka vajaa 300 milj. euroa enemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa. Uudistuksina mm:

- Asiakasmaksulain uudistus 28 milj. euroa
- Lastensuojelun henkilöstömitoitus 4,8 milj. euroa
- Lastensuojelun jälkihuollon laajennus 12 milj. euroa
- Seulontaohjelman laajennus 10 milj. euroa
- Sairausvakuutuslain muutos (kuntoutustarpeen arvioinnin kehittäminen) 1 milj. euroa

Lisäksi asteittain voimaan tuleva hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus (0,7) lisää valtionosuutta 43,7 milj. euroa vuonna 2022

Perhe- ja asumiskustannusten tasaus

- 4,5 mrd. euroa, lisäystä 9,8 milj. euroa
- Muutos aiheutuu pääasiassa tarvearvion muutoksista asumistuessa ja toimeentulotuessa sekä KELA:n toimintakulujen 9,2 milj. euron lisäyksestä
- Opetus- ja kulttuuriministeriön esitys korkea-asteen ja lähihoitajakoulutuksen opiskelupaikkojen lisäämisestä nostaa yleisen asumistuen kustannuksia 24,2 milj. eurolla.
- Perhevapaauudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2022. Uudistuksella
    - edistetään miesten ja naisten tasa-arvoa työelämässä ja helpotetaan työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista
    - pannaan täytäntöön työelämän tasapaino –direktiivi
    - uudistuksen arvioidaan lisäävän valtion menoja 1,0 milj. eurolla vuonna 2022 ja vuodesta 2024 alkaen noin 9,0 milj. eurolla sairausvakuutusmomentilla.

Sairausvakuutus

- Valtion osuus 2,14 mrd. euroa, vähennystä 40 milj. euroa
- Vähennys aiheutuu pääosin tarvearvion muutoksista
- **Koronatutkimuksen ja -rokotteen korvaamista sairausvakuutuksesta jatketaan 30.6.2022 saakka. Lisää kustannuksia yhteensä 5,7 milj. euroa. Valtion osuus noin 4 milj. euroa.**
- **Sairauspäivärahakauden työkyvyn arviointia kehitetään kuntoutuskomitean ehdotusten pohjalta.**
    - **Valtion menot voimaantulovuonna +0,25 milj. euroa**
    - **vuositasolla 0,5 milj. euroa.**
    - **Lisäksi kuntien valtionosuusmenojen arvioidaan lisääntyvän 1 milj. euroa lisääntyneiden lääkärilausuntojen johdosta**.
- Nuorten työllisyyden edistämiseksi sotilasavustuksessa huomioidaan suojaosa, joka lisää valtion menoja noin 0,2 milj. euroa.

Työttömyysturva

- Noin 2,6 mrd. euroa, vähennystä 288 milj. euroa
- Vähennys aiheutuu työttömien ja lomautettujen määrän laskusta.

Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönotto

- Työ- ja elinkeinoministeriön esitys, jonka vaikutukset mm. STM:n työttömyysturvamomenteille
- voimaan porrastetusti vuoden 2022 alusta, seuraamuksiin liittyvät muutokset voimaan 1.5.2022
- lisää valtion osuutta työttömyysturvamenoista 16,7 milj. eurolla vuonna 2022 ja vuodesta 2023 lähtien 25,0 milj. eurolla.

Eläkkeet

- 5,0 mrd. euroa, jossa vähennystä 1,2 milj. euroa
- Vähennys aiheutuu tarvearvion muutoksista
- Perhe-eläkeuudistus voimaan vuoden 2022 alussa ja sen on arvioitu lisäävän valtion menoja:
    - 0,3 milj. euroa vuonna 2022 ja
    - noin 1,0 milj. euroa vuositasolla.
- Uudistuksen myötä perhe-eläketurva vastaisi paremmin yhteiskunnan ja perheiden muuttuneisiin tarpeisiin ja turvaisi työeläkejärjestelmän rahoituksellista kestävyyttä

Muuta

- Veteraanien tukemiseen 192,7 milj. euroa. Määrärahataso laskee 48,6 milj. euroa veteraanien määrän laskusta johtuen.
- Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitukseen 135,4 milj. euroa, josta maatalousyrittäjien jaksamista tukevalle Välitä viljelijästä –hankkeelle 2 milj. euroa
- Lääkeasioiden tiekartan toimeenpanoon 4,0 milj. euroa
- Sosiaali- ja terveysalan kasvustrategian toteutukseen 1,5 milj. euroa
- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen tiedonhallinnan kehittämiseen 36,6 milj. euroa, joka on 6,2 milj. euroa enemmän.
- Avustuksiin yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen 332,7 milj. euroa, joka on 29,7 milj. euroa vähemmän. Määrärahassa on huomioitu:
    - Veikkauksen tuoton arvioitu alenema,
    - arpajaisveron alentamisen vaikutuksena 34,4 milj. euroa,
    - taseen jakamattomien voittovarojen purkuna 50,0 milj. euroa ja
    - niin sanottuna, budjettirahoitteisena kompensaationa 58,5 milj. euroa

Virastot ja laitokset

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintamenomomenteilla on huomioitu mm:

- Vankiterveydenhuollon rahoitus jaettaisiin kahdelle momentille siten, että ulkoa ostettavien palvelujen ja lääkehoitojen menot budjetoidaan uudelle arviomäärärahamomentille 33.01.08
- Säteilyturvakeskukselle 0,75 milj. euroa uuden toimitilan vaatimiin investointeihin
- Valviralle asiakastietolain ohjaukset ja valvonnan vahvistamiseen, Soteri-rekisterin toiseen vaiheeseen , Sote-uudistuksen valvonnan vahvistamiseen sekä tietoturvan ja tietosuojan parantamiseen yhteensä 2.3 milj. euroa
- THL:lle mm:
    - tartuntatautien seurantajärjestelmätyöhön 1,85 milj. euroa
    - asiakastietolain toimeenpanoon 0,6 milj. euroa
    - sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen lisätehtäviin ja arviointi- ja tietotuotannon vahvistamiseen 0,4 milj. euroa
    - SERI-keskusten sateliittikeskusten perustamisen arviointiin 0,2 milj. euroa
- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietolupaviranomaiselle 2,2 milj. euroa
- Työterveyslaitoksen valtionosuuteen 28,04 milj. euroa.